

2010/0067(CNS)

30.11.2010

ADVIES

van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

aan de Commissie juridische zaken

inzake het voorstel voor een verordening van de Raad betreffende de totstandbrenging van nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed (COM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Rapporteur voor advies: Angelika Niebler

BEKNOPTE MOTIVERING

Context:

Een van de prioritaire doelstellingen van de Europese Unie is de instandhouding en de verdere ontwikkeling van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, waarbinnen het vrije verkeer van personen gewaarborgd is. De bestaande Europese regelgeving inzake het toepasselijke recht op echtscheiding of scheiding van tafel en bed in geval van internationale huwelijken is momenteel bijzonder onoverzichtelijk. Daardoor komt het vaak tot een "rush naar de rechter", waarbij een van de echtgenoten eerst de echtscheiding aanvraagt om ervoor te zorgen dat de procedure door een bepaald rechtsstelsel wordt beheerst dat gunstiger is voor de verdediging van zijn belangen. Daarom heeft het voorstel voor een verordening tot doel rechtszekerheid te bieden aan de betrokken echtparen en voorspelbaarheid en flexibiliteit te garanderen.

Aangezien het familierecht een van de meest gevoelige gebieden van het nationale recht is, gaat het in het voorstel van de Commissie niet in de eerste plaats om de harmonisatie van het scheidingsrecht, laat staan het familierecht, maar om een gemeenschappelijke regeling op grond waarvan wordt bepaald welk recht toepasselijk is op de ontbinding van een internationaal huwelijk. Jaarlijks worden in de EU om en bij de 300.000 nieuwe internationale huwelijken gesloten; dit betekent dat er tot nu toe in totaal 16 miljoen van bestaan. Daarvan lopen er in de hele EU per jaar 140.000 à 170.000 uit op een scheiding. Deze cijfers, plus de sterk uiteenlopende materiële echtscheidingsrechten in de gehele Europese Unie maken duidelijk dat dringend werk moet worden gemaakt van een hoger niveau van rechtszekerheid in geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed.

Om dat doel te bereiken stelt de Europese Commissie voor aan de partijen in een procedure van echtscheiding of scheiding van tafel en bed een grotere autonomie geven door hun binnen een bepaald kader de mogelijkheid te bieden het recht te kiezen dat hun echtscheiding of scheiding van tafel en bed beheerst. De echtgenoten moeten daarbij de mogelijkheid hebben het recht van een land te kiezen waarmee zij een nauwe band hebben, met dien verstande dat de keuze van het rechtsstelsel verenigbaar moet zijn met de gemeenschappelijke waarden van de Europese Unie.

Standpunt van de rapporteur

De rapporteur voor advies stemt principieel in met de inhoud van de voorgestelde regeling inzake het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

De amendementen die in dit advies worden voorgesteld hebben als doel het Commissievoorstel in zoverre aan te passen dat discriminatie op grond van geslacht voor eens en altijd uitgesloten wordt, garanties worden geboden voor gelijke kansen voor beide echtgenoten en de belangen van het kind centraal komen te staan.

Tot slot wijst de rapporteur voor advies er echter op dat het niet bij een voor heel Europa geldende gemeenschappelijke regeling inzake het toepasselijke recht inzake echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed mag blijven, maar dat in een tweede fase ook regels moeten worden uitgevaardigd voor de gevolgen van de scheiding (huwelijksvermogensrecht, alimentatie, pensioenrechten). De gevolgen van de scheiding komen in het oorspronkelijke voorstel niet aan bod.

AMENDEMENTEN

De Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie juridische zaken onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een verordening Overweging 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(2 bis) Overeenkomstig artikel 8 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie streeft de Europese Unie er bij elk optreden naar de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op te heffen en de gelijkheid van mannen en vrouwen te bevorderen.

Amendement 2

Voorstel voor een verordening Overweging 15 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(15 bis) Indien de echtgenoten geen overeenstemming bereiken over het toepasselijke recht, zouden zij een bemiddelingsprocedure moeten doorlopen die ten minste een consultatie bij een erkend bemiddelaar omvat.

Amendement 3

Voorstel voor een verordening Overweging 16

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(16) Dat beide echtgenoten een geïnformeerde keuze kunnen maken, is voor deze verordening van wezenlijk belang. Elke echtgenoot moet precies weten wat de juridische en sociale consequenties van de keuze van het toepasselijke recht zijn. De mogelijkheid om in onderling overleg het toepasselijke

(16) Dat beide echtgenoten een geïnformeerde keuze kunnen maken, is voor deze verordening van wezenlijk belang. Elke echtgenoot moet precies weten wat de juridische en sociale consequenties van de keuze van het toepasselijke recht zijn. De mogelijkheid om in onderling overleg het toepasselijke

recht te kiezen moet de rechten van beide echtgenoten en hun gelijke kansen onverlet laten. In dit verband moeten de nationale rechters zich ervan bewust zijn hoe belangrijk het is dat beide echtgenoten met betrekking tot de juridische consequenties van de gesloten overeenkomst een geïnformeerde keuze kunnen maken.

recht te kiezen moet de rechten van beide echtgenoten en hun gelijke kansen onverlet laten. In dit verband moeten de nationale rechters zich ervan bewust zijn hoe belangrijk het is dat beide echtgenoten met betrekking tot de juridische consequenties van de gesloten overeenkomst een geïnformeerde keuze kunnen maken. ***Bij de legalisering van de keuze van het toepasselijke recht wordt elke echtgenoot individueel geïnformeerd over de juridische consequenties van hun keuze. Ook zijn de nationale voorschriften die een van de echtgenoten rechtsbijstand toekennen van overeenkomstige toepassing.***

Amendement 4

Voorstel voor een verordening Overweging 17

Door de Commissie voorgestelde tekst

(17) Er moet in bepaalde garanties worden voorzien om te waarborgen dat de echtgenoten zich bewust zijn van de consequenties van hun keuze. De overeenkomst over de keuze van het toepasselijke recht moet minstens schriftelijk worden vastgelegd, gedateerd zijn en door beide partijen worden ondertekend. Indien het recht van de deelnemende lidstaat waar de beide echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben evenwel voorziet in bijkomende formele voorschriften, moeten die in acht worden genomen. Dergelijke bijkomende formele voorschriften kunnen bijvoorbeeld bestaan in de eis dat de overeenkomst wordt opgenomen in een huwelijkscontract.

Amendement

(17) Er moet in bepaalde garanties worden voorzien om te waarborgen dat de echtgenoten zich bewust zijn van de consequenties van hun keuze. De overeenkomst over de keuze van het toepasselijke recht moet minstens schriftelijk worden vastgelegd, gedateerd zijn, door beide partijen worden ondertekend ***en via een notariële akte worden gelegaliseerd.*** Indien het recht van de deelnemende lidstaat waar de beide echtgenoten hun gewone verblijfplaats hebben evenwel voorziet in bijkomende formele voorschriften, moeten die in acht worden genomen. Dergelijke bijkomende formele voorschriften kunnen bijvoorbeeld bestaan in de eis dat de overeenkomst wordt opgenomen in een huwelijkscontract.

Amendement 5

Voorstel voor een verordening Overweging 20

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(20) ***In bepaalde omstandigheden, meer bepaald*** wanneer het toepasselijke recht niet voorziet in de mogelijkheid van echtscheiding of aan een van beide echtgenoten op grond van diens sekse geen gelijke toegang tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed verleent, dient evenwel het recht van de staat waar de zaak aanhangig is te worden toegepast.

(20) Wanneer het toepasselijke recht niet voorziet in de mogelijkheid van echtscheiding ***of scheiding van tafel en bed***, of aan een van beide echtgenoten op grond van diens sekse geen gelijke toegang tot ***en gelijke behandeling met betrekking tot*** echtscheiding of scheiding van tafel en bed verleent, dient het recht van de staat waar de zaak aanhangig is te worden toegepast.

Motivering

Om de fundamentele rechten van vrouwen en mannen te beschermen, moeten waarborgen worden gecreëerd voor gelijke toegang en gelijke behandeling in geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed.

Amendement 6

Voorstel voor een verordening Overweging 20 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(20 bis) De lidstaten moeten de mogelijkheid overwegen om in geval van tegenstrijdige collisievoorschriften de bepalingen van de onderhavige verordening toe te passen op scheidingen in het kader van geregistreerde samenlevingscontracten zolang er geen specifieke regelingen voor dergelijke gevallen worden aangenomen; hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende rechtstelsels in de lidstaten. Dit veronderstelt geenszins een wettelijke verplichting om geregistreerde samenlevingscontracten te erkennen.

Motivering

De werkingssfeer van de verordening beperkt zich tot echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed; zij heeft geen betrekking op het ontbinden van geregistreerde samenlevingscontracten. Om discriminatie van andere samenlevingsvormen te vermijden, moet de werkingssfeer van de verordening worden uitgebreid.

Amendement 7

Voorstel voor een verordening

Overweging 21

Door de Commissie voorgestelde tekst

(21) Met het oog op het algemeen belang moeten de rechterlijke instanties van de deelnemende lidstaten in uitzonderlijke omstandigheden de mogelijkheid hebben om buitenlands recht niet toe te passen wanneer dat in een bepaalde zaak kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter. De rechterlijke instanties mogen zich echter niet op de exceptie van de openbare orde kunnen beroepen om het recht van een andere lidstaat terzijde te schuiven wanneer zulks strijdig zou zijn met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name artikel 21 daarvan, dat elke vorm van discriminatie verbiedt.

Amendement

(21) Met het oog op het algemeen belang moeten de rechterlijke instanties van de deelnemende lidstaten in uitzonderlijke omstandigheden de mogelijkheid hebben om buitenlands recht niet toe te passen wanneer dat in een bepaalde zaak kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter. De rechterlijke instanties mogen zich echter niet op de exceptie van de openbare orde kunnen beroepen om het recht van een andere lidstaat terzijde te schuiven wanneer zulks strijdig zou zijn met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name artikel 21 daarvan, dat elke vorm van discriminatie verbiedt **en artikel 23, dat gelijke behandeling van vrouwen en mannen op alle gebieden waarborgt.**

Motivering

Om de fundamentele rechten van de Europese burgers te garanderen, moet de exceptie van openbare orde worden beperkt.

Amendement 8

Voorstel voor een verordening

Artikel 1 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Deze verordening is van toepassing in gevallen **van wetsconflict** met betrekking tot echtscheiding **en** scheiding van tafel en bed.

Amendement

1. Deze verordening is van toepassing in gevallen **waarin in diverse lidstaten verschillende collisienormen gelden** met betrekking tot echtscheiding, scheiding van tafel en bed **alsook de ontbinding van huwelijken.**

Motivering

In bepaalde situaties is het voor de vrouw belangrijk dat zij nog niet gescheiden is. Daarom valt een uitbreiding van de werkingssfeer toe te juichen.

Amendement 9

Voorstel voor een verordening

Artikel 3 – lid 3 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. De in lid 2 bedoelde rechtskeuze geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst, die wordt gedagtekend en ondertekend door beide echtgenoten. ***Als schriftelijk wordt aangemerkt elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt vastgelegd.***

Amendement

3. De in lid 2 bedoelde rechtskeuze geschiedt bij een schriftelijke overeenkomst, die wordt gedagtekend en ondertekend door beide echtgenoten, ***en via een notariële akte wordt gelegaliseerd.***

Amendement 10

Voorstel voor een verordening

Artikel 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

Wanneer het krachtens artikel 3 of artikel 4 toepasselijke recht niet voorziet in de mogelijkheid van echtscheiding of aan een van beide echtgenoten op grond van diens sekse geen gelijke toegang tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed verleent, is het recht van de staat waar de zaak aanhangig is van toepassing.

Amendement

Wanneer het krachtens artikel 3 of artikel 4 toepasselijke recht niet voorziet in de mogelijkheid van echtscheiding ***of scheiding van tafel en bed***, of aan een van beide echtgenoten op grond van diens sekse geen gelijke toegang tot ***en gelijke behandeling met betrekking tot*** echtscheiding of scheiding van tafel en bed verleent, is het recht van de staat waar de zaak aanhangig is van toepassing.

Motivering

Om de fundamentele rechten van vrouwen en mannen te beschermen, moeten waarborgen worden gecreëerd voor gelijke toegang en gelijke behandeling in geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed.

Amendement 11

Voorstel voor een verordening

Artikel 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht kan slechts terzijde worden gesteld, indien

Amendement

De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht kan slechts terzijde worden gesteld, indien

deze toepassing kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van de staat waar de zaak aanhangig is.

deze toepassing kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van de staat waar de zaak aanhangig is. ***De rechterlijke instanties mogen zich echter niet op de exceptie van de openbare orde kunnen beroepen om het recht van een andere lidstaat terzijde te schuiven wanneer zulks strijdig zou zijn met het handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met name artikel 21 daarvan, dat elke vorm van discriminatie verbiedt en artikel 23, dat gelijke behandeling van vrouwen en mannen op alle gebieden waarborgt.***

Motivering

Om de fundamentele rechten van de Europese burgers te garanderen, moet de exceptie van openbare orde worden beperkt.

PROCEDURE

Titel	Totstandbrenging van nauwere samenwerking op het gebied van het toepasselijke recht inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed	
Document- en procedurenummers	COM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)	
Commissie ten principale	JURI	
Advies uitgebracht door Datum bekendmaking	FEMM 7.10.2010	
Rapporteur voor advies Datum benoeming	Angelika Niebler 4.5.2010	
Behandeling in de commissie	28.10.2010	30.11.2010
Datum goedkeuring	30.11.2010	
Uitslag eindstemming	+: 20	–: 0
	0: 2	
Bij de eindstemming aanwezige leden	Andrea Češková, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Lívia Járóka, Philippe Juvin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Nicole Sinclaire, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská	
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Izaskun Bilbao Barandica, Vilija Blinkevičiūtė, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen	